

Raziskovanje tekstilnih form na študiju oblikovanja v Mariboru

Študijsko leto 2023/2024 je bilo za študente študijskega programa Tehnologije tekstilnega oblikovanja na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru (v nadaljevanju FSUM) izjemno pestro in ustvarjalno. Sodelovali so na različnih razstavah in modni reviji, kjer so predstavili svoje inovativne projekte in naloge. V tem članku na kratko predstavljamo nekatere izmed treh projektov.

Študentke prvega letnika so v letošnjem letu spoznavale predvsem oblikovalski razvoj v okviru predmetov Razvoj in metode oblikovanja, Kreativna delavnica in Oblikovanje tekstilij in oblačil.

Pri predmetu Razvoj in metode oblikovanja so spoznavale pristope k oblikovanju in skozi raziskovanje izbranega področja prepoznavale vlogo likovnih elementov in vzporedno kreativne izrazne možnosti likovnih tehnik ustvarjanja. Nastala je serija skicirk, ki se je po posameznih nalogah raziskovanja zaključila z naborom tekstilnih vzorcev. Ti so bili osnovni nabor vzorcev za njihovo nadgradnjo v drugem semestru pri predmetu Kreativna delavnica. Pri spoznavanju tekstilnih tehnik oblikovanja in preoblikovanja tekstilnih površin so vzorci dobili novo dimenzijo v različnih tekstilnih tehnikah, ki so najbolj ustrezale želenim taktilnim in vizualnim učinkom. Nekatere površine so lahko študenti nadgradili še pri nalogah oblikovanja pri tretjem predmetu in tako spoznali celoten proces, ki se iz raziskovanja na 2-D površini prek razvoja detajlov preljuje v 3-D efekte zanimivih oblik in silhuet.

Eksperimentiranje z obliko

Pri nalogi Eksperimentiranje z obliko pri predmetu Oblikovanje tekstilij in oblačil so študentke izbrale preprosto obliko/lik, ki so ga prepoznale v svoji inspiraciji. Nato so to obliko iz papirja postavljale na telo ali lutko, pri čemer so prišle do zanimivih rešitev. Naloga je spodbudila razumevanje in občutek

za različne oblike, volumne in silhete. Pri tem so študentke spoznale, kako različne oblike vplivajo na celotno podobo oblačila in kako se lahko te oblike spreminjajo glede na postavitev na telesu. Skozi eksperimentiranje z različnimi oblikami in postavitvami so študentke razvijale svojo ustvarjalnost in iskale nove, inovativne rešitve. Naloga jim je omogočila, da se preizkusijo v drapiranju, skiciranju in izdelavi prototipov, s čimer so pridobile pomembne praktične veščine, ki so ključne za uspešno oblikovanje oblačil. Cilj naloge je torej bil združiti teoretično znanje s praktičnimi izkušnjami ter razviti sposobnosti na različnih področjih modnega oblikovanja.

Študentka Karin Škofic je svoj navdih črpala iz slik metuljevih lusk pod mikroskopom. S pomočjo natančnega raziskovanja in razvoja je oblikovala strukturo z gubanjem okroglaste oblike. S tem je dosegla občutek fluidnosti, ki ga lahko vizualno opazimo tudi na luskah metuljev. Karin je svojo inspiracijo uspešno prenesla na telo, pri čemer je dosegla harmonijo organskih oblik.

Kristina Korenjak je svoj navdih črpala iz sveta žuželk, predvsem gosenic. Njihova sestavljenost jo je spomnila na okroglo obliko, ki jo je s pomočjo inovativnega sestavljanja elementov preoblikovala v oblačilo. S proučevanjem strukture gosenic je Kristina razvila kompleksen in dinamičen dizajn, ki odraža naravno lepoto in funkcionalnost žuželk, kar je uspešno prenesla v svoj modni kos.

Anja Kavs je svojo inspiracijo črpala iz arhitekture. Svoj proces je začela s preprostim kvadratom, iz katerega je začela sestavljati tridimenzionalne oblike. Te je nato postopoma postavljala na lutko, pri čemer je eksperimentirala z razporeditvijo in medsebojnimi odnosi med posameznimi elementi. S tem je ustvarila zanimive volumne, ki so oblačilu dodali dinamičnost. Rezultat njenega dela je modni kos, podoben skulpturi, ki združuje modno oblikovanje z arhitekturnimi principi in tridimenzionalnim razmišljanjem.

Oblikovanje oblačila iz trakov

Pri predmetu Oblikovanje tekstilij in oblačil so študenti oblikovali tudi unikatno oblačilo iz trakov. Najprej so raziskali različne vrste trakov, njihove lastnosti in načine uporabe v modnem oblikovanju ter iskali raznovrstne oblike s pomočjo ustvarjanja volumnov iz papirja. Ustvarili so moodboarde in skice, kjer so predstavili svoje ideje in inspiracije. Nato so izbrali trakove različnih širin, tekstur in barv, pri čemer so upoštevali končno funkcionalnost in estetiko oblačila. Eksperimentirali so z različnimi tehnikami povezovanja trakov, kot so prepletanje, vozlanje, šivanje in uporaba dodatkov, kot so zaponke, obroči in gumbi. Izdelali so prototipe in testirali različne metode za doseganje želene strukture in stabilnosti oblačila. Ko so bili z rezultati zadovoljni, so sestavili končno oblačilo iz izbranih trakov, pri čemer so upoštevali tehnične in estetske vidike. S to nalogo so študenti dobili priložnost za kreativno izražanje, saj so raziskovali in eksperimentirali z netradicionalnimi materiali in oblikami, kar je spodbujalo njihovo ustvarjalnost in inovativnost. Razvili so tehnične spretnosti pri manipulaciji materialov in tehnik povezovanja, kar je ključno za nadaljnje delo v modnem oblikovanju. Izboljšali so sposobnosti reševanja problemov, saj so morali premagati izzive, ki jih prinaša delo z že določeno obliko traku.

Študentka Tamara Gabor je navdih našla v listih monstere. Navdušile so jo predvsem njene značilne zareze in luknje, kar ji je dalo idejo za ustvarjanje. V trakove je izrezala luknje in jih nato premišljeno razporedila po telesu, s čimer je dosegla zanimivo dinamiko in volumen. Tako je raziskovala možnosti umeščanja trakov, ki ustvarjajo raznovrstne oblike na telesu.

Tekstilni nakit za prostor

Pri predmetu Kreativna delavnica so študentke oblikovale Tekstilni nakit za prostor. V okviru te naloge so raziskovale koncept dekorativnih elementov, ki

presejajo tradicionalne meje nakita in se vključujejo v prostor kot celoto. Študentke so ustvarjale unikatne in inovativne kose, ki so namenjeni polepšanju in personalizaciji notranjih prostorov, pri čemer so uporabile različne materiale in tehnike, da bi dosegle estetsko in funkcionalno harmonijo v prostoru. Naloga je temeljila na spontanem eksperimentiranju, pri čemer so študentke vključile eno ali več že poznanih ročnih tehnik ali nadgradile že obstoječo tehniko.

Študentka Anaja Zagoranski Borko je že pri predmetu Razvoj in metode oblikovanja raziskovala različne tehnike z voskom, ki jih je poustvarjala na papirju. Pri Kreativni delavnici je to tehniko prenesla še na tekstilni material, razvijajoč svojo različico batika. To tehniko je prilagodila na svoj edinstven način. Z razvojem ideje o krpanki je koščke materiala sestavila s pomočjo zračne čipke, kar je omogočilo inovativno in vizualno dovršeno rešitev. Njen tekstilni nakit za prostor služi kot "slika" ali kot meditativna odeja, ki prostoru dodaja estetsko in pomirjajočo noto. Ker je uporabila vosek dišečih sveč, ima njen izdelek tudi prijeten vonj.

Študentka Kristina Korenjak je navdih za svoje delo našla v insektih. Oblikovala je pregrinjalo v obliki muholovke, pri čemer je na svoj način združevala tehnike kvačkanja in vezenja.

Oblikovanje oblačila brez šivanja

Pri Kreativni delavnici so študentke oblikovale tudi oblačilo, pri katerem je bilo edino pravilo, da se ga ne sme sestaviti s pomočjo šivanja. Cilj projekta je bil spodbuditi kreativnost in inovativnost pri uporabi alternativnih metod oblikovanja in pritrdjevanja tekstilnih materialov. Študenti so začeli raziskovati tradicionalne in sodobne tehnike oblikovanja oblačil brez šivanja, vključno z drapiranjem, vozlanjem, zlaganjem in uporabo različnih pritrdilnih metod, kot so magneti, gumbi, zadrge in kljukice. Navdih so iskali v naravi, umetnosti, zgodovinskih oblačilnih praksah in sodobnih modnih trendih. Na

podlagi raziskav so študenti razvili svoje koncepte oblačil. Definirali so namen oblačil (priložnostna, formalna, športna) in ciljno skupino (mladostniki, odrasli, otroci). Svoje ideje so vizualizirali s skicami in moodboardi, ki so prikazovali izbrano barvno paletu, materiale in teksture. Študenti so izbrali primerne materiale, ki omogočajo oblikovanje brez šivanja, kot so raztegljive tkanine, filc, usnje ipd. V tej fazi so študenti izdelali prototipe svojih oblačil z uporabo izbranih tehnik. Preizkušali so različne metode pritrjevanja in oblikovanja, dokler niso dosegli želene estetike in funkcionalnosti. Prototipi so bili preizkušeni na modelih ali krojaških lutkah za zagotovitev udobja in pravilnega prileganja. Študenti so pripravili podrobno dokumentacijo, ki je vključevala skice, fotografije prototipov, opise uporabljenih tehnik in materialov ter razlago koncepta. Svoje delo so predstavili tudi ustno, pri čemer so poudarili proces oblikovanja, izzive, s katerimi so se soočili, in končne rezultate. Projekt je študentom omogočil, da so razvili inovativne rešitve in poglobili svoje znanje o alternativnih oblikovalskih tehnikah. Rezultati projekta so pripomogli k širjenju možnosti oblikovanja v modni industriji ter spodbudili razmišljanje o trajnostnih praksah v tekstilni proizvodnji.

Študentka Anja Kavs je za svoj projekt črpala navdih iz sveta visoke mode, predvsem kolekcije Versace Atelier 1994. Osredinila se je na eksperimentiranje z alternativnimi metodami sestavljanja oblačil, pri čemer je uporabila materiale in tehnike, značilne za luksuzno oblikovanje. Preizkušala je različne pristope, vključno s sestavljanjem oblačil s pentljami, trakovi, varnostnimi zaponkami, perlicami in verižicami. Anjin inovativni pristop je združeval eleganco visoke mode z ustvarjalnostjo in praktičnostjo alternativnih oblikovalskih tehnik, kar je privedlo do zanimivih rešitev.

Tamara Gabor je svojo inspiracijo črpala iz rastline, monstere. Navdušili so jo listi monstere, njihova edinstvena struktura ter polnost in praznine, ki se kot zareze pojavljajo na listih. Z opazovanjem teh lastnosti je dobila idejo za oblačilo, ki bi na podoben način izkoristilo kontrast med polnim in

praznim. Namesto s šivanjem je dele usnja povezala z verigami, kar oblačilu daje občutek robustnosti in trdnosti, ki kontrira mehko usnja. Poleg tega pa verige prinašajo tudi dinamiko in gibanje, saj se med nošenjem nežno premikajo in lovijo svetlobo, kar oblačilu daje dodatno dimenzijo ter ustvarja zanimiv vizualni učinek.

Kristina Korenjak je skozi inspiracijo na temo insektov, ki jo je razvijala že pri predmetu Razvoj metod oblikovanja, prišla do zanimivih kolažev iz papirja. Te je nato uporabila kot izhodišče za naloge sestavljanja brez šivanja. Problema se je lotila z inovativnim pristopom kvačkanja. Pri svojem delu je želela poudariti tudi kroglaste oblike, ki jih je opazila pri svojem navdihu. Zato je majhne lesene kroge ovila s prejo, ki jo je uporabila tudi pri kvačkanju, in te krogce povezala s kvačkanim trakom. Kroglaste oblike so delovale kot nekakšni trakovi, ki pa med seboj niso bili povezani, kar je oblačilu dodalo dinamičnost. Med hojo ali plesom se krogci premikajo, kar ustvarja vtis gibanja in svobode, ki jo lahko opazimo pri letenju insektov.

Predstavljena raziskovanja večini študentov prvega letnika omogočajo prve korake v kreativno raziskovanje v skiciranih ter nadaljevanje na področju oblikovanja in preoblikovanja tekstilnih form. Na podlagi teh prvih izkušenj se laže lotijo zahtevnejših nalog pri razvoju kolekcij oblačil.

Oblikovanje kolekcije oblačil

Študent drugega letnika Kristjan Herzog si je za temo svoje kolekcije oblačil izbral morsko deklico. Navdih zanj je črpal iz mističnosti in čarobnosti morske deklice, ki združuje elemente morskega sveta in nadnaravne lepote. Skozi svojo kolekcijo, poimenovano Lorelei, je Kristjan raziskoval fluidnost morskih valov, teksture morskih lusk in barvne palete, ki spominjajo na globoko modrino oceana ter lesketajoče se površine morske vode. Uporabil je svetleče plastične materiale, prosojne materiale, ki ustvarjajo občutek gibanja in elegance, in tudi

mrežaste materiale, ki idejno izhajajo iz ribiške mreže. Po drugi strani pa kroji in silhete odražajo gracioznost in skrivnostnost morske deklice. V svoji kolekciji je uporabil različne tehnike, da bi uprizoril tok morskih valov, a hkrati ohranil stoječo obliko. To je med drugim dosegel s pomočjo segrevanja plastike in večplastnega utrjevanja zračne čipke. Med raziskovanjem je odkril tudi druge rešitve, pri katerih je združil obe začetni ideji, vključno z idejo »lepih« napak. Ta koncept je prikazal z naključnim krpanjem zračne čipke, žganjem tekstilnega materiala in drugimi tehnikami, ki oblačilom dajejo unikatno in nepredvidljivo strukturo. Njegova oblačila izražajo lepoto, moč in dramatično povezanost tega mitološkega bitja, pri čemer uspešno združujejo sodobno modo z brezčasnimi elementi morskega sveta.

Pri drugi nalogi oblikovanja kolekcije oblačil je študent Kristjan Herzog izhajal iz freske umetnika Michelangela v Sikstinski kapeli, in sicer iz poslikave Stvarjenje Adama. Ta freska odraža renesančno dobo, ki je bila prežeta s patriarhalnimi vrednotami. Tako je Bog upodobljen kot starejši moški, ki daje življenje Adamu, kar poudarja moško avtoriteto in moč. Ženska, čeprav pomembna, je pogosto predstavljena kot sekundarna, izvirajoča iz moškega (Eva iz Adamovega rebra). Ta simbolika lahko prispeva svoj delež k družbenim strukturam, kjer se moška nadvlada in ženska podrejenost sprejemata kot norma, kar je Kristjan konceptualno povezal z veliko problematiko nasilja nad ženskami. Inspiriral ga je predvsem motiv rok, ki ga je opazil na freski in ga je nato na svoj način upodobil v duhu tematike. Z raziskovanjem barvanja tekstilij z naravnimi barvili in tehnikami poslikav tekstilij je ustvaril kolekcijo, katere prikazani model *The Voice of Blood* izjemno čutno in močno sporočilno obravnava izhodiščno temo.

Študentka tretjega letnika Nives Munda je navdih za kolekcijo ženskih oblačil iskala v prazgodovinskem obdobju Egipta. V modelih kolekcije se zrcalijo značilnosti drapiranja in ovijanja tega obdobja kot dveh glavnih elementov prazgodovinskih egipčanskih oblačil. Prav tako sta uporabljeni značilni barvi, zlato-rjava in rdeča, ki se je pridobivala iz minerala

cinobra. Razvoj krojev in tehnik izdelave oblačil poteka skozi predmete Izdelava prototipov, Ateljejsko delo in Razvoj krojev za posebne namene.

Maša Živko je tudi v tretjem letniku nadaljevala razvoj kolekcije oblačil na temo Odgovorna moda. Nastala je kolekcija oblačil *FORWARD TO THE 70'S*, ki skozi inspiracijo ohranja prvine sedemdesetih let in jim dodaja pridih sedanjosti. Cilj razvoja oblačil je bil narediti trajnostno kolekcijo, ki z menjavo trendov ne zastara, kar podpirajo kakovostni tekstilni materiali in izdelava oblačil. Del kolekcije oblačil je razvila z uporabo virtualnega 3-D prototipiranja, ki ji je omogočilo kreativno raziskovanje načrtovane oblike in detajlov oblačil skozi razvoj krojev oblačil ter kombiniranje vzorcev in položaja detajlov na telesu.

Izabela Grandi in Nikolina Tufekčić sta študentki s Tekstilno-tehnološke fakultete Univerze v Zagrebu, ki sta bili na dvomesečni praksi na FSUM v okviru izmenjave Erasmus+. Da bi pridobili dodatna znanja, kompetence in veščine s področja konstruiranja in virtualnega 3-D prototipiranja oblačil s programom OptiTex PDS, sta možnosti programske opreme spoznavali skozi projektni način dela na temo redizajna oblačil na primeru moških srajc.

Predstavitev kreacij na modni reviji v okviru Meseca mode v muzeju

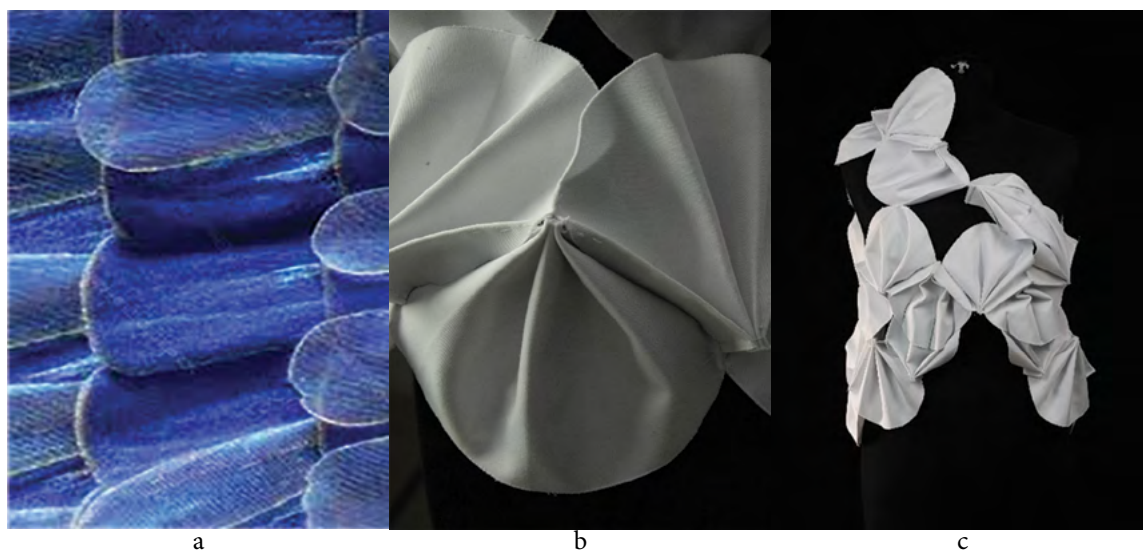
Študenti so tudi v tem študijskem letu svoje modele predstavili v okviru modne revije, ki jo v Pokrajinskem muzeju Maribor kot idejna vodja že vrsto let organizira kustodinja umetnostna zgodovinarica Maja Hren Brvar. Tokrat je Mesec mode v muzeju združil srednje šole in fakultete oblikovanja. Na modni reviji *Moda in mladi*, ki se je odvijala 23. maja 2024, so poleg dijakov Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani in Srednje šole za oblikovanje Maribor svoja dela predstavili študenti ŠP Tehnologije tekstilnega oblikovanja FSUM, sodelovali pa so še študenti Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in Fakultete za dizajn, ki je samostojni visokošolski zavod.

Oblikovanje kolekcij je na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru potekalo v okviru študijskega programa Tehnologije tekstilnega oblikovanja. Svoja dela so na modni reviji predstavili Kristjan Herzog, Nives Munda, Maša Živko, Izabela Grandi in Nikolina Tufekčič.

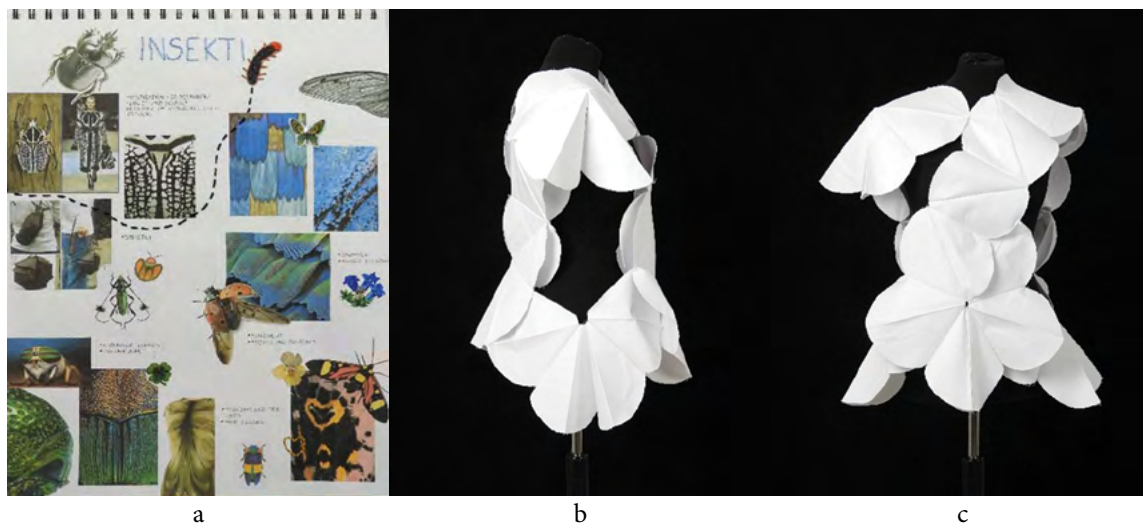
Kreacije modelov vključujejo različne tekstilne in netekstilne materiale, ki z raziskovanjem ustvarjajo raznolike silhuete, strukture ter vizualne in taktilne učinke. Izpostavljeni trajnostni modeli na podlagi

redizajna srajc so zasnovani z uporabo virtualnega 3-D prototipiranja in nato fizično izdelani. Predstavljena oblačila poudarjajo kontraste in razgibane kompozicije različnih površin in materialov.

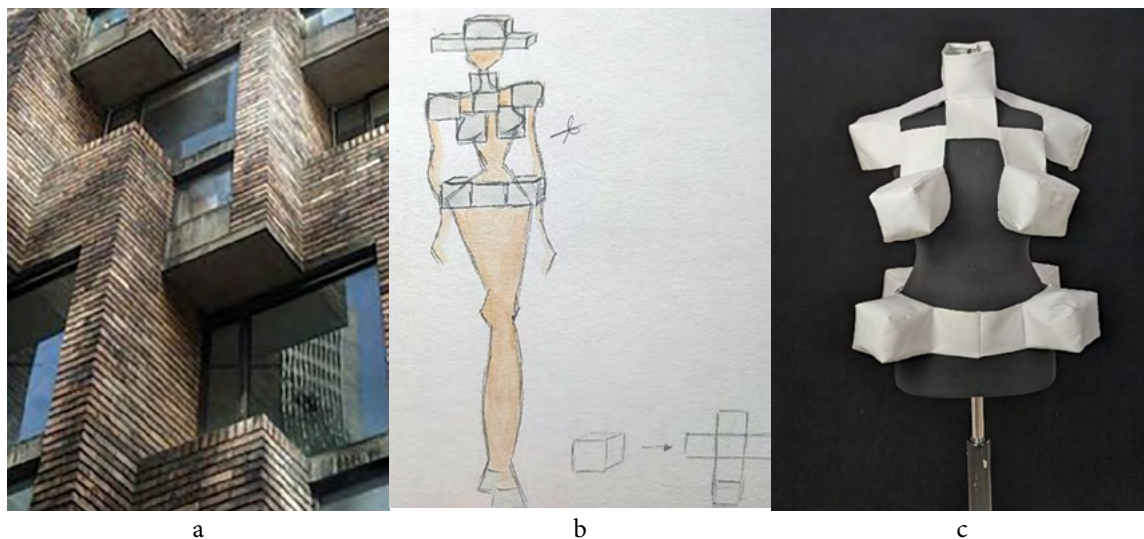
Skozi predstavljene modele se zrcalijo različni pristopi dela in tematike, ki so jih študenti raziskovali skozi asociacije in realizirali pod mentorstvom izr. prof. dr. Sonje Šterman, izr. prof. dr. Andreje Rudolf, asist. Petre Jerič, mag. akad. obl. tekst. in oblač. in tehnične podpore Sanje Veličković, inž.

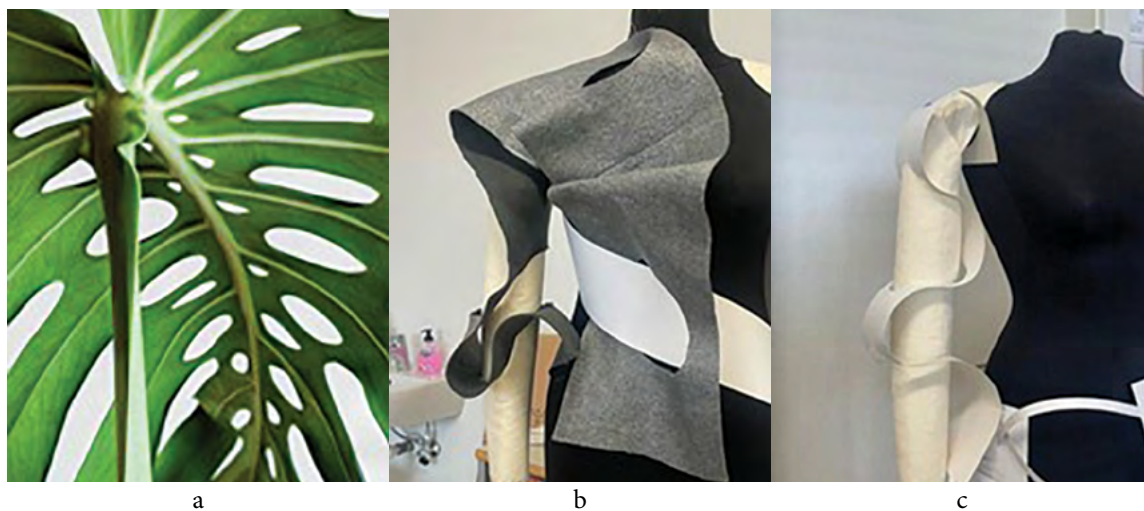
Slika 1: Oblačilo, sestavljeno iz oblik studentke Karin Škofic: a - Inspiracija: luske metulja pod mikroskopom, b - detajl oblačila, c - končno oblačilo

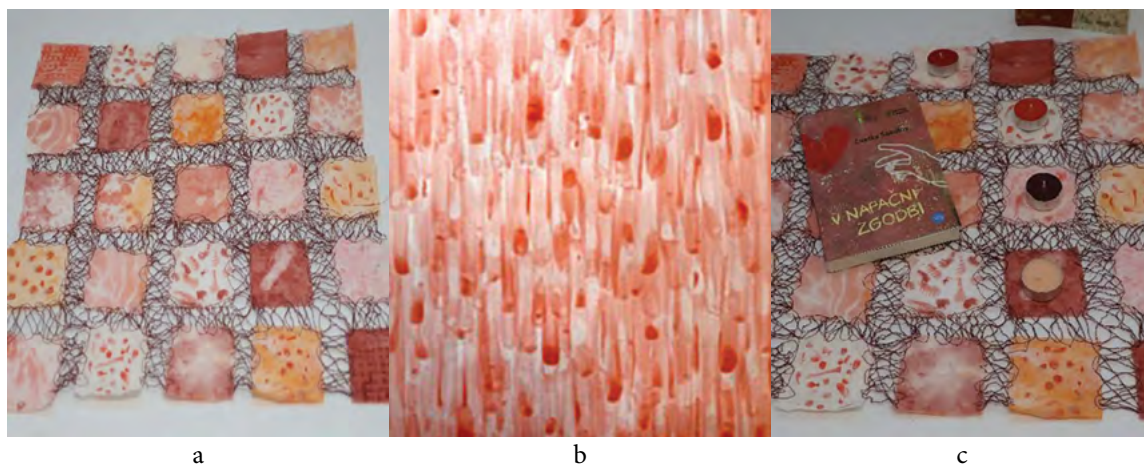
Slika 2: Oblačilo, sestavljeno iz oblik studentke Kristine Korenjak: a - Inspiracija: insekti, b - oblačilo od strani, c - oblačilo s prednje strani

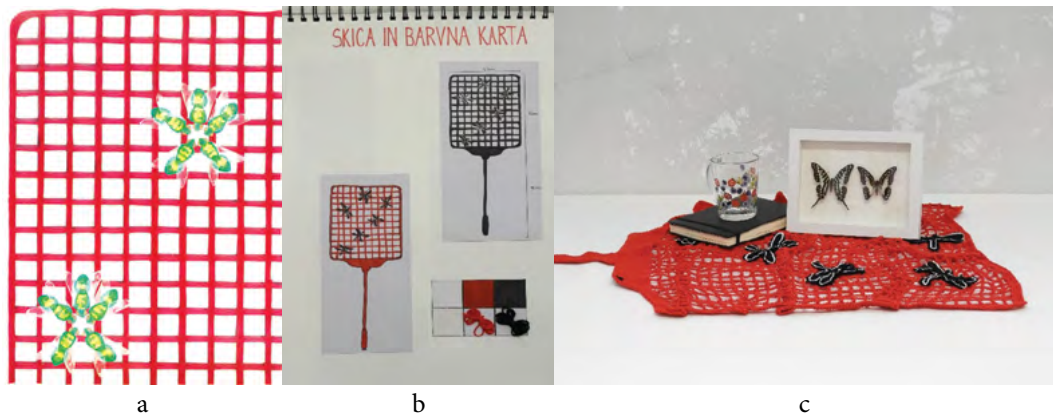
Slika 3: Oblačilo, sestavljeno iz oblik študentke Anje Kavš: a - Inspiracija: arhitektura, b - skica oblačila, c - oblačilo

Slika 4: Oblačilo iz trakov študentke Tamare Gabor: a - inspiracija: monstera, b, c - razvoj oblačila

Slika 5: Izdelek Tekstilni nakit za prostor študentke Anaje Zagoranski Borko: a, c - izdelek, b - raziskovanje na papirju

Slika 6: Izdelek Tekstilni nakit za prostor študentke Kristine Korenjak: a - inspiracijski vzorec, b - skica in barvna karta, c - izdelek

Slika 7: Razvoj za oblačilo, oblikovano brez šivanja, študentke Anje Kavc

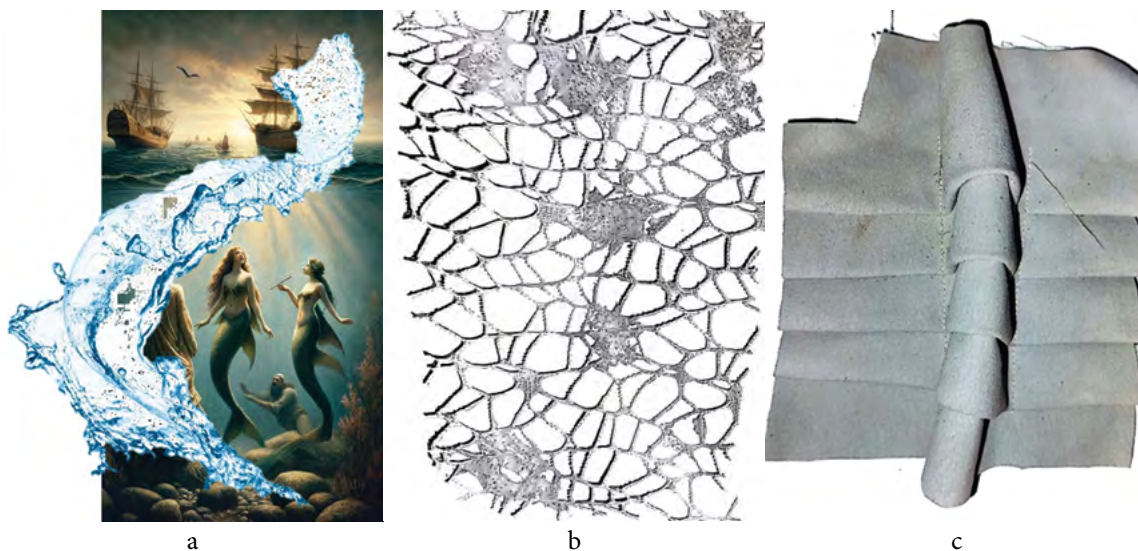
Slika 8: Oblačilo brez šivanja študentke Anje Kavš: a - skice kolekcije, b - detajl iz kolekcije

Slika 9: Oblačilo brez šivanja študentke Tamare Gabor: a - inspiracija, b - oblačilo spredaj, c - oblačilo zadaj

Slika 10: Oblačilo brez šivanja študentke Kristine Korenjak: a - inspiracijski kolaž, b - oblačilo spredaj, c - oblačilo zadaj

Slika 11: a - Inspiracija kolekcije Lorelei Kristjana Herzoga, b, c - tekstilni poizkusi

Slika 12: Skice kolekcije Lorelei študenta Kristjana Herzoga

Slika 13: Obleka iz kolekcije Lorelei študenta Kristjana Herzoga (foto: Zoja Topolovec)

Slika 17: Redizajn oblačil z uporabo virtualnega 3-D prototipiranja študentk Izabele Grandi in Nikoline Tufekčič (foto: izr. prof. dr. Sonja Šterman)

Slika 18: Utrinki z modne revije Moda in mladi 2024 (foto: arhiv Pokrajinskega muzeja Maribor)

Pripravile: asist. Petra Jerič, izr. prof. dr. Andreja Rudolf in izr. prof. dr. Sonja Šterman